

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Veronika Karasová

Název práce: Emický pohled na onemocnění a léčbu v české společnosti

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Anna Pankowská

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka si klade za cíl „odpovědět na otázku jak lidé emicky, tedy ze svého pohledu, vnímají své onemocnění a léčení“ (str. 8). Cíl práce byl splněn, ačkoliv po formální stránce by si uvedení cíle zasloužilo explicitní formulaci a samostatnou kapitolu.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá problémem vnímání vlastní nemoci a jak vznik a průběh onemocnění ovlivňují mezilidské vztahy. Svým výzkumem autorka upozorňuje na potřebu emického přístupu v současném zdravotnictví. Samotný výzkum a metoda jsou podle mého názoru dobře zvládnuté, ačkoliv mírně nedotažené. Např. autorka zmiňuje rozdíl v odpovědích mezi pohlavím a na str. 34 píše, že se těmto rozdílům bude věnovat později, ale už se jim nevěnuje. Stejně tak hovoří o důležitosti víry na vnímání nemoci, s čímž dále také nepracuje. Mezi další faktory ovlivňující vnímání nemoci bych přidala význam sexuality, sociálního sebe-vnímání a finančního zabezpečení. Tyto proměnné hrají důležitou roli v pocitu jistoty a sebevědomí, jenž úzce souvisí se zdravotním stavem (např. Cohen et al. 2007 a řada dalších). Informaci o diagnostikovaném onemocnění (*disease*) autorka v práci neuvádí s odůvodněním, které mi není zcela jasné. Podle mého názoru míra omezení a míra rizika smrti či vážného stavu je klíčovým faktorem ve vnímání vlastní nemoci. Také mi není jasné, proč si autorka zvolila zrovna Bronfenbrennerovu metodu. Na základě této metody vyhledává v rozhovoru sekvence podle významu pro pochopení soc. prostředí ovlivňující mozek, které ve výsledcích tučně zvýrazňuje, ale v závěru s nimi už nepracuje, co z nich tedy plyne? Medicínská antropologie či kulturní epidemiologie v souvislosti z výzkumem prožívání a vnímání nemoci často aplikuje tzv. Explanatory Model Interview Catalogue (EMIC) od Weiss (1997), což je metoda vhodná pro sběr a analýzu antropologických dat. Do budoucna bych proto zvážila její využití.

Teoretická část mohla být o polovinu kratší, je zbytečně zdlouhavá a přímo se netýká problému. V úvodu k danému tématu bych čekala rešerši antropologických výzkumů zabývajících se emickým pohledem na nemoc a metodami, které se k tomu vztahují, čímž by se definoval problém, který autorka zkoumá. Např. kap. Historie léčení je naprosto redundantní a netýká se problému BP.

Weiss M. 1997. Explanatory Model Interview Catalogue (EMIC): Framework for Comparative Study of Illness. *Transcultural Psychiatry* 34(2):235-263.

Cohen M, Mansoor D, Langut H, and Lorber A. 2007. Quality of Life, Depressed Mood, and Self-Esteem in Adolescents With Heart Disease. *Psychosomatic Medicine* 69(4).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev autorky je v pořádku, práce je čtivá, nezaznamenala jsem chyby. Citace jsou po formální stránce správně. Za větší nedostatek považuji téměř absenci zahraničních zdrojů. Výzkumů na podobné téma je mnoho. Dalším nedostatkem je nejasné vymezení biomedicíny a etnomedicíny, resp. autorka používá občas termín moderní nebo klasická medicína, nikde není jasně řečeno, co je čím míněno. Kapitoly týkající se vlastního výzkumu obsahují nadbytečné informace, čímž je práce místy nepřehledná.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

I přes nedostatky považuji BP Veroniky Karasové za povedenou a zajímavou. Pokud se bude autorka výzkumu věnovat i nadále, doporučovala bych prostudovat větší rozsah zejména antropologické literatury. Česká lékařská a psychologická literatura může mít jiné cíle a využívá jiné metody než antropologie.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Proč jste zvolila zrovna Bronfenbrennerovu metodu?
Jaké rozdíly jste zaznamenala mezi pohlavím?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):
Velmi dobře.

Datum: 19.5.2021

Podpis: Mgr. Anna Pankowská, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie